

ABATOV JALG'ASNING IJODIY YO'LI

Madrimova To'xtajon

O'zbekiston Davlat Konservatoryasi Nukus filiali "umumiy kasbiy va social-gumanitar fanlar" kafedrası "Musiqashunoslik"

mutaxassisligi 2- kurs talabasi

Ilmiy rahbar: Kamalova Gulmaryam Maksedullaevna

Annotatsiya: Ushbu maqolada Qoraqalpog'istonlik iste'dodli rassom Abatov Jalg'asning ijodiy yo'li, badiiy asarlari va ularning milliy san'atdagi o'rni yoritilgan. Rassomning "Alpomish", "Orol", "Milliy raqs" kabi asarlari orqali xalq ruhi, tarixiy xotira va estetik qarashlar ifodalangani ta'kidlanadi. Shuningdek, maqolada uning sahna bezagi, ko'rgazmalardagi ishtiroki va tasviriy san'atdagi yutuqlari haqida batafsil so'z yuritiladi. Muallif Abatov Jalg'asning ijodini zamonaviy san'atda o'ziga xos hodisa sifatida talqin qiladi.

Kalit so'zlar: tasviriy san'at, Alpomish, milliy obraz, Orol dengizi, milliy raqs, ko'rgazma, rassom, Qoraqalpog'iston, tarixiy motiv.

Аннотация: Статья посвящена творческому пути талантливого художника из Каракалпакстана — Абатова Жалгаса. Рассматриваются его значимые произведения, такие как «Алпамыш», «Арал», «Национальный танец», в которых отражены духовные и исторические ценности народа. В статье анализируются его участие в выставках, сценографические проекты и вклад в развитие современного изобразительного искусства Узбекистана. Автор подчеркивает индивидуальный стиль художника и его роль в сохранении культурной идентичности.

Ключевые слова: Абатов Жалгас, изобразительное искусство, Алпамыш, Арал, национальные мотивы, выставка, сценография, художник, Каракалпакстан, культурное наследие.

Annotation: This article discusses the artistic legacy of talented Karakalpak painter Abatov Jalgas. It highlights his major works such as "Alpomish," "Aral," and "National Dance," which vividly express the spirit, traditions, and cultural memory of the people. The article also explores his role in national exhibitions, stage design, and his contribution to the development of contemporary visual art in Uzbekistan. The author emphasizes the artist's unique style and his significance in preserving national identity through art.

Keywords: Abatov Jalgas, visual art, Alpomish, Aral Sea, national image, exhibition, stage design, artist, Karakalpakstan, cultural heritage.

Har bir insonning hayoti – bu o'ziga xos bir san'at asari. Ularning birinchi qadamidan boshlab, har bir tanlangan yo'l va amalga oshirilgan ishi, yuzaga kelgan qarorlar, xatolar va muvaffaqiyatlar, hayotning rang-barangligini yaratadi. Hayotini san'atga bag'ishlagan

har bir shaxs o'ziga xos chizg'ilarni, shakllarni va ranglarni o'z ijodi orqali hayotga tadbiq etadi. Ana shunday ijodiy yuraklarning biri, o'zining san'atga bo'lgan cheksiz muhabbati va ustozlik faoliyati orqali yosh avlodga ta'lim berib kelayotgan, o'z kasbini chuqur anglagan, san'atni chin qalbdan sevgan bir insonning hayoti haqida so'z yuritamiz. Bu insonning ko'plab ijodiy izlanishlari, rassomchilikka oid yutuqlari va hayotini san'atga bag'ishlashdagi katta sabr-toqati uning shaxsini yanada qadrlanadigan qiladi. Abatov Jalg'asbay Orinbayivich 1979-yili 30-mayda Qaraqalpog'iston Respublikasi Nukis shaxrida tug'ildi millati qaraqalpoq biyiqsiq urig'idan Bolalik va Maktab Yillariga kelsak 1985-yili, Nukis shahridagi 12 – sanli o'rta maktabga 1-sinifga o'z qadamini qo'yadi Bolalikdan rassomchilikka bo'lgan qiziqish uni hech qachon tark etmasdi. Maktabga borish, yangi bilimlarni o'zlashtirishda, uning qalbi tasviriy san'atga chanqoq edi. Ta'lim olish, yangi bilimlarni egallash bilan birga, uning tasvirga bo'lgan qiziqishi har kuni yanada ortib borardi. Maktab yillarida o'qituvchilar uning san'atga bo'lgan muhabbatini ko'rgan va uni qo'llab-quvvatlashga harakat qilganlar. 5- sinifdan boshlab nukis shaxridagi Eshjan baxshi Qospolotov nomidagi musiqa va san'at maktabida o'qib rassomchilik sirlarini Jenis Lepesov ham Ziynatdin Ibragimov og'adan o'rgandi Bu davrda u chizgan suratlar faqatgina qog'ozda tasvirlangan ob'ektlar emas, balki uning ichki olami, hayotga qarashlari va orzulari edi. Oliy Ta'limga Kirish va San'at Yo'lida Birinchi Qadamlar Maktabni tamomlaganidan so'ng, uning hayotida yangi bosqich boshlanadi. U o'zining san'atni chuqurroq tushunish va yaratish uchun. O'rta talim maktabni 9- sinifini bitkizgandan so'ng 1993 -1997 yillar oralig'ida Japaq shomuratov nomidagi O'qishni bitkazib kelgandan so'ng 1997- 2004 yillar oralig'ida U, ko'plab yoshlar singari, oliy o'quv yurtiga, ayniqsa, tasviriy san'at va amaliy badiiy san'at yo'nalishiga qiziqib kirishni maqsad qilgan. Uning uchun bu nafaqat bilim olish, balki o'zini topish, o'z orzulariga erishish uchun muhim imkoniyat edi.tasviriy san'ati yo'nalishida tahsil olish uning san'atga bo'lgan sevgisini yanada mustahkamladi. Bu davrda u nafaqat tasviriy san'atning nazariy asoslari bilan tanishib chiqdi, balki o'z ijodini rivojlantirishga ham katta e'tibor qaratdi. Toshkent shaxridagi Kamoliddin Begzod nomidagi Milliy rassomchilik va Dizayen institutida, Ranglisujet hamda kino telividinya xudojniki bo'limida o'qib bakalavir va magistrature diplomlarini oldi Oliy o'quv yurtida olingan bilimlar nafaqat uni professional rassom sifatida shakllantirdi, balki unga o'ziga xos ijodiy yondoshuvni o'rgatdi. San'atga bo'lgan muhabbati, o'ziga xos tarzda, uning badiiy tafakkurini rivojlantirdi va uni yanada hayotga yaqinlashtirdi U tahsil olgan institutda mashhur O'zbekiston xalq rassomi, akademik Javlon Umarbekov va taniqli rassom Babur Ismoilovdan saboq olib, ularning ijodiy maktabidan ilhomlanadi, Va o'zining ijodiy faoliyatini davom ettirib, turli nufuzli tanlov va ko'rgazmalarda ishtirok etib, faxrli o'rinlarni egallab keladi. 2001–2002-yillar mobaynida O'zbekfilm kinostudiyasi tamonidan suratga olingan "Alpomish" nomli multfilmda rassom-assistent sifatida faoliyat yuritadi. 2004-yilda esa Jo'qorg'i Kenges

qaroriga asosan, Qoraqalpog‘iston Respublikasining ijodkor yoshlariga berilgan tanlovda ishtirok etib, ijodiy diplom va sertifikatiga sazovor bo‘ladi.

Oila Va Shaxsiy Hayotning Boshlanishi San‘atga bo‘lgan muhabbatini davom ettirishda, u shaxsiy hayotini ham tinchlik va mehr-muhabbat asosida qurdi. 2006-yilda Saytbekova Aynur bilan oila qurgan u, o‘zining shaxsiy va professional hayotida muvozanatni topishga erishdi. Aynurning o‘zi ham ta‘lim sohasida faoliyat olib borayotgan, ilmga sodiq inson edi. Birgalikda ular nafaqat o‘zlarining hayotlarini, balki to‘rt farzandning hayotini ham san‘at va ilm bilan boyitmoqdalar. Ularning oilaviy hayoti, o‘zaro hurmat, hamjihatlik va san‘atni qadrlashga asoslangan.

Jalg‘asbay kelgusi ijodiy ishlarini aytib o‘tsak 2021-yilda O‘zbekiston san‘at Oner akademiyasi a‘zoliq qilib saylandi. 2023-yilda esa ushbu akademiyaning kumush medali bilan taqdirlandi. Uning ijodiy ishlari orasida “Alpomish” multfilmi uchun ishlangan eskizlar, “Yedige”, “Gurres”, “Qora uy”, “Qoraqalpoq ayoli”, “Aral”, “Qushlar”, “Tabiat ko‘rinishi”, “Muhabbat nomasi”, “Shanaraq”, “Baqshi”, “Baland”, “Mo‘ynoq”, A. Shamarutova portreti, “Egizaklar”, “Milliy natyurmort”, “Mo‘ynoq qizi”, “Nama”, “Jiraw”, “Tawlar”, “Sirli san‘at”, “Qisqa oqshom”, “Qish ko‘rinishi”, “Natyurmort”, “Guz”, “Jazz ko‘rinishi”, “Umid”, “Umir yo‘li” kabi asarlar mavjud bo‘lib, ularning ayrimlari Aral mavzusida ishlangan kompozitsiyalarni ham o‘z ichiga oladi. 2005–2013-yillar davomida nomidagi Nukus davlat pedagogika institutida “Tasviriy san‘at” kafdrasida assistent o‘qituvchi lavozimida faoliyat yuritadi. 2013–2021-yillar oralig‘ida Berdak nomidagi Qoraqalpoq davlat universitetining Arxitektura kafedrasida assistent o‘qituvchi sifatida ishlaydi. 2023-yildan boshlab esa ushbu kafedrada dotsent lavozimida ishlamoqda.. Ustozlik Faoliyati va Yutuqlar Bugungi kunda, u nafaqat rassom, balki ustoz sifatida ham o‘zining yo‘lini davom ettirmoqda. O‘zining bilimi, tajribasi va san‘atga bo‘lgan qiziqishini yosh avlodga o‘rgatib, yangi ijodkorlarni yetishtirmoqda. Renessans tasviriy san‘ati va amaliy badiiy san‘at yo‘nalishida bakalavr bosqichidagi talabalarga o‘qituvchilik qilib, ularning dunyoqarashini kengaytirishga harakat qiladi. Ushbu yillarda uning shogirdlari respublika va xalqaro festivallarda qatnashib, o‘z ustozining ismini sharaflashmoqda. Ular o‘z ijodlarini namoyish etishda yuqori natijalarga erishib, san‘atni nafaqat o‘zlarining, balki jamiyatning eng muhim qadriyatiga aylantiradilar. Shogirdlarining ba‘zilarining nafaqat san‘at, balki ilm sohasida ham yutuqlarga erishayotganini ko‘rish, ustozning qalbini to‘lishiga sabab bo‘ladi.

Xulosa qilib aytadigan bo‘lsak Hayotining har bir bosqichi, har bir rasmda, har bir yangi g‘oya va uslubda, u o‘zining san‘atga bo‘lgan fidoyiligini namoyish etdi. Rassomchilik uning qalbining sehidir. har bir chizgan rasmi, faqat chiziqlar va ranglardan iborat emas, balki uning ichki olami, orzulari va tuyg‘ulari ham tasvirlaydi U nafaqat san‘atkor, balki ta‘lim beruvchi ustoz, ota va turmush o‘rtoq sifatida o‘z izini qoldirmoqda. Ularning ishlaridan nafaqat o‘zi, balki jamiyat ham foyda ko‘rmoqda. hayoti va ijodi yoshlarni ilhomlantiradi va san‘atni yanada qadrlashga yordam beradi

Foydalanilgan adabiyotlar:

1. Kamalova G. JAMIL CHARSHEMOV TÍŃ “POPURRI” SHÍĠARMASÍŃÍŃ ÓZGESHELIGI //Вестник музыки и искусства. – 2024. – Т. 1. – №. 4. – С. 52-57.
2. Kamalova, . G., & Dauletbaeva , G. (2024). DUWTAR SAZ ÁSBABÍŃ ZAMANAGÓYLESTIRIWDÍŃ ÁHMIYETI. Вестник музыки и искусства, 1(4), 89–94. извлечено от <https://science.uzdknf.uz/index.php/science/article/view/231>
3. Dauletbaeva G., Kamalova G. A SHINING STAR //Modern Science and Research. – 2023. – Т. 2. – №. 10. – С. 880-884.
4. Kamalova G. JAMIL CHARSHEMOV TÍŃ “POPURRI” SHÍĠARMASÍŃÍŃ ÓZGESHELIGI //Вестник музыки и искусства. – 2024. – Т. 1. – №. 4. – С. 52-57.
5. Kamalova, . G., & Dauletbaeva , G. (2024). DUWTAR SAZ ÁSBABÍŃ ZAMANAGÓYLESTIRIWDÍŃ ÁHMIYETI. Вестник музыки и искусства, 1(4), 89–94. извлечено от <https://science.uzdknf.uz/index.php/science/article/view/231>
6. Kamalova G. QÁLEMI ÓTKIR KOMPOZITOR (D. Djańabaeva dóretiwshilik jolı) //Вестник музыки и искусства. – 2023. – Т. 1. – №. 2. – С. 37-39.
7. Kamalova G.M. Kompozitor Dariko Djanabaeva Nókis, “Ilimpaz”. 2023. — 86-betDauletbaeva G., Kamalova G. A SHINING STAR //Modern Science and Research. – 2023. – Т. 2. – №. 10. – С. 880-884.